

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 153 (1521) 17 avqust 2017-ci il

ŞƏKİ ƏHVALATLARI

Mirzə Məcnunu xoşbəxt etdi

İyirminci əsrin 60-cı illərinin əvvəllərində Şəki Xalq Tetrində dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun "Leyli və Məcnun" operası tamaşaya qoyulmuşdu. O vaxt Şəki teatrının baş rejissoru, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Məmmədkebir Hacıoğlu idi. Hacıoğlu Leylinin atası rolunu teatrın aktoru, şəkili Mirzə Abdülcabbar tapşırır. Mirzə Abdülcabbar bütün ölkədə tanınan, bəmərə adam idi. O, klassiklərin şeir və qəzəllərini əzbər bilən, məntiqli danışan, hazırcavablığı, qeyri-adi əməlləri ilə məşhurlaşmışdı. Tamaşa hazırlananda Hacıoğlu daim Mirzə Abdülcabbarı nəzarətdə saxlayırdı ki, O, ssenaridən kənara çıxmasın. Mirzə Abdülcabbar oynadığı rollara həmişə əlavələr etməyi xoşlayırdı, bu onun sevimli xobbisi idi. Onun əlavələri uğurlu alınsa da baş rejissor bundan narahat olurdu, Hətta gündəlik tamaşalarda onun əlavələr etməsinə imkan verməmək üçün ciddi nəzarətdə saxlayırdı. "Leyli və Məcnun" tamaşası ictimai baxışa verildəndə çox böyük alqışlarla qarşılanmışdı. Hər gün səhər məşqlər aparılır, axşamlar tamaşa oynanırdı, zalda boş yer qalmırdı. Belə gərgin iş günlərindən birində Mirzə Abdülcabbar səhər teatra gec gəlir. O, adəti üzrə nahara özünə bir sponsor tapırdı. Həmin gün Mirzənin ovu uğursuz olmuşdu. Baş rejissor dəhlizdə Mirzə ilə qarşılaşır və onu məzəmmət edir:

- Mirzə, məşqlər başlayıb sən hələ yerində deyilsən.

Mirzə cavabında deyir:

- Hacıoğlu, bu gün Şəkiddə bir kişi tapa bilmədim ki, nahara mənə bir bitti, bir araq alsın.

Hacıoğlu gülə-gülə ona baxır və de-

yir:

-Deməli, bu gün içməyəcəksən! Lap yaxşı oldu, get adam kimi məşqini et, axşam qonşu rayonlardan da tamaşağa gələnlər olacaq.

Mirzə bir neçə addım gedib dayanır və dönüb baş rejissora deyir:

-Hacıoğlu, deyəsən bu gün həmin kişi sən olacaqsan.

Baş rejissor sual dolu nəzərlərlə Mirzəyə baxır və deyir.

-Yeni necə?

-Hacıoğlu, bu gün naharda mənə bir bitti, bir araq aldın, heç, almasan, axşam tamaşada Məcnunun adamları gələndə Leylinin "hə"sini verəcəyəm.

Hacıoğlu tərs-tərs Mirzəyə baxıb kınayəli tərdə deyir:

-Get-get, məşqlər başlayıb, mənim elə axmaq pulum yoxdu onu sənə xərcləyim, sən də buna dadanasan!

Mirzə Abdülcabbar Hacıoğlunun üzünə davamlı nəzərlərlə baxır və onun üzündə heç bir mərhəmət əlaməti görmədiyi üçün dönüb gedir.

Məşqlər normal vəziyyətdə davam edir. Axşam tamaşa başlayanda həmişəki kimi zal dolu idi. Həmin gün doğrudan da qonşu rayonlardan gələnlər vardı. Mirzə Abdülcabbar öz rolunu ifa etmək üçün səhnəyə çıxmağa bir az qalmış baş rejissora yaxınlaşır və deyir:

-Hacıoğlu, sən hələ şansın var. Sabah Xoruzoğlunun bitisindən yeyib, arağımızı içib barişə bilərik.

Hacıoğlu çox etinasız və saymazyanə bir tərdə cavab verir:

-Mirzə, get işinlə məşğul ol.

Mirzə Abdülcabbar yenə Hacıoğlunun üzünə diqqətlə baxır, onda heç bir yumşalma əlaməti görməyəndə başını bulayıb təəssüflə baş rejissora deyir:

- Hacıoğlu, bax sonra peşman olacaqsan, mən daha səni danışdırmayacağam!

Hacıoğlu bir az da əsəbiləşir.

-Mirzə, sən mənə danışdırmayanda mənəm xançalımın qaşığı düşəgək? Heç danışdırma, daha yaxşı, qulağım dinc qalar. Get hazır ol, sən vaxtındı.

Mirzə səhnədə görünəndə həmişəki kimi alqışlarla qarşılanır. O, öz yerini tutur. Məcnunun adamları gəlir elçilik söhbəti gedəndə Mirzə səhnənin yan tərəfində onunla üz-üzə duran baş rejissora baxıb əli ilə ona işarə edir ki, araq, bitti məsələsi necə oldu, alırsan, ya almırsan?

Hacıoğlu ona baş barmağını şəhadət barmağı ilə sanrakı barmağının arasından çıxan vəziyyətdə yumruğunu göstərir. Mirzənin son ümidi də puça çıxır. O, baş rejissorun layiqli cavabını vermək üçün özünü toplayıb üzünü Məcnunun adamlarına çevirib zalda hamı eşiə biləcəyi gur və qətiyyətli səsle:

-Leylini verdim Məcnuna, gedin toya hazırlaşın, Allah xoşbəxt eləsin!

Səhnədə Mirzənin gözlənilməz cavabından hamı çaşır qalır. Hacıoğlunu elə bil şimşək vurur, səhnənin sol tərəfində yan pərdənin arxasında durduğu

yerə donub qalır. Bir neçə saniyə dayanıb xırıltılı səsle deyir:

- Pərdəni bağlayın!

Teatrın təsərrüfat işçiləri pərdəni tez bağlayırlar.

Bir neçə saniyə də sakitlik davam edir və Hacıoğlu kökündən kəsilən ağac kimi döşəməyə çırpılır. Səhnədə pərdə arxasında aləm qarışıq bir-birinə. Pərdə arxasındakı bu haray-həşirdən bir şey anlamayan tamaşaçılar nə edəcəklərini bilmirlər. Zalda bir müddət sakit oturan tamaşaçılardan kimsə uca səsle:

- Ay camaat, gedin evinizə tamaşa bitdi. Hər iki tərəf toya hazırlaşacaq, nə vaxt toy olacaq, onda gəlib tamaşanın davamına baxarıq. Mirzə kişi adamdır, Məcnunu axır ki, O, xoşbəxt etdi.

Zalda deyilən bu sözləri eşidən Mirzə Abdülcabbar hələ də oturduğu yerdə gülmürdü. Bu əhvalatı mənə Şəki Dövlət Dram Teatrının direktoru işləmiş Nazim Bilalov danışmışdı. Onun dediyinə görə həmin hadisədən bir neçə gün sonra teatrın baş rejissoru xəstəxanadan çı-

xanda bu məsələ raykomun büro iclasında müzakirə edilir. Nazim Bilalov raykomun büro iclasında gördüklərini, eşitdiklərini belə danışmışdı:

- O vaxt Şəki şəhər partiya komitəsinin birinci katibi Şəkinin Zəyzid kəndindən olan Əbdürrəhim Əbdürrəhman oğlu Məmmədov idi. O, şəkiliyə yaddaşında gözəl insan kimi qalıb.

Şəki şəhər partiya komitəsi birinci katibinin kabinetində teatrdə həmin gün baş verən qeyri-adi hadisə müzakirə olunanda, çıxış edənlər teatrın rəhbərliyini tənqid atəşinə tuturlar. Çoxları teatrın direktorunun, mədəniyyət şöbəsi müdiri Maqsud Cəlilovun işdən azad edilməsini təklif edir. Həmin vəzifələrə öz adamlarını qoymaq istəyən büro üzvləri üçün yaxşı imkan yaranmışdı. Belə təkliflərlə çıxış edənlər heç Mirzənin adını da çəkmirdilər. Büro iclası başlayandan ötən bir saat müddətində birinci katib bir dəfə də olsun başını qaldırıb Mirzə Abdülcabbarın üzünə baxmamışdı. Ona baxmaqdan ehtiyatlanırdı ki, gülməyi tutacaq. Birinci katibin mərkəzdən, qonşu rayonlardan qonaqları olanda Mirzə həmişə onun məclisinə dəvət edilər və hər dəfə də uzun müddət bu məclislərin təəssüfatı qonaqların yaddaşlarında qalardı. İndi birinci katib özü də çaşqın vəziyyətdə idi. Çıxış edən büro üzvləri də elə danışdırdılar ki, elə bil teatrın rəhbərliyi Hitlerin şəriki olub, teatrı birlikdə dağıdıblar. Büro üzvlərinin hamısı danışib məsələyə öz münasibətlərini bildirəndən sonra kabinetdə sakitlik yarandı. Hamı birinci katibin necə çıxış edəcəyini, nə qərar verəcəyini gözləyirdi.

Özünü birtəhər ciddi göstərməyə çalışan birinci katib yenə üzünü yan tərəfə tutub.

- Mirzə, sən tamaşanı pozmusan,

insanları narahat etmişən, mən səndən belə özbaşına hərəkət gözləməzdim, Mirzə, niyə belə etmişən?

Mirzə Abdülcabbarın nə üçün belə etdin sualına verəcəyi cavabı hamı maraqla gözləyirdi.

Mirzə bir az susub durdu. Danışmağa nədən başlayacağını özü üçün müəyyən edib, bu suala həmin səs tonunda, qətiyyətlə və özünə məxsus təmkinlə cavab verir:

-Yoldaş katib, siz həmişə deyirsiniz ki, şəkiliyə ürəyi açıq, əliaçıq, səxavətli insanlardır. Belə insanlar başqasının bədbəxtliyinə laqeyid qala bilməzlər. Bu tamaşa səhnəyə qoyulandan neçə dəfə baş rejissor Hacıoğlu yoldaşa dedim ki, 400 ildir bu yazıq Məcnunu çöllərə salıblar, gəl ssenaridə dəyişiklik edək, Leylini verək Məcnuna, O zavallı da çöllərdən yığışsın, ev-eşik sahibi olsun, axı yazıqdır, qabaqdan qarlı-şaxtalı qış gəlir. Dedi yox, olmaz, Məcnunun yeri elə səhradır vəssalam. Dedim Hacıoğlu, sən qəddar adamsan, gəl xasiyyətini bir az dəyişdir, sən də başqa şəkili kişilər kimi ol. Amma O, mənəm dediklərimi qulaqardına vurdu, mənəm sözü mü saymadı. Mən də məsuliyyəti öz üzərimə götürüb belə etdim. İndi Şəkiddə də qonşu rayonlarda da deyirlər Mirzə Məcnunu xoşbəxt etdi.

(ardı gələn sayımızda)

Cingiz Ənvəroğlu.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASITƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ